

9. Ярещенко О. А., Партико Н. В., Євтушенко Є. Г., Белошенко Ю. К., Литовченко А. О. Вихідні передумови формування готовності майбутніх офіцерів Національної поліції України жіночої статі до застосування заходів фізичного впливу (сили). *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* : мат. наук.-практ. конф. 2021. С. 214–220.

10. Bondarenko, V., Okhrimenko, I., Tverdokhvalova, I., Mannapova, K., & Prontenko, K. (2020). Formation of the professionally significant skills and competencies of future police officers during studying at higher educational institutions. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*. № 12 (3). P. 246–267. doi: <https://doi.org/10.18662/rrem/12.3/320>.

Чорний Микола Васильович,
доцент кафедри криміналістики
та судової медицини Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
медичних наук

АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ З ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ КУРСАНТІВ І СЛУХАЧІВ НАВС

Здобуття вищої освіти передбачає не лише формування інструментальної сфери особистості, зокрема засвоєння систематизованих знань, набуття умінь, практичних навичок і способів мислення. Упродовж навчання у вищому навчальному закладі в курсантів формується ціннісно-мотиваційна сфера, основою якої є професійні, світоглядні й громадянські якості, а також морально-етичні цінності (різні форми вираження моральних вимог, зокрема норми і принципи моралі, моральні ідеали, поняття добра, справедливості, честі, гідності, обов'язку тощо). Моральні цінності можуть стати фактором морального ставлення до дійсності тільки тоді, коли виявляються в реальній поведінці, вчинках людей. Саме у практичній діяльності, у конкретних вчинках людина виявляє свої моральні цінності [1].

Анексія частини території України та подальша військова агресія Росії зумовила необхідність зміни парадигми патріотичного виховання, яке останні роки перебувало в занепаді, як пріоритетного напрямку освітнього процесу. Після розпаду СРСР радянську систему патріотичного виховання було демонтовано, натомість формування української системи відбувалося вкрай повільно, а за часів політичного курсу на

зближення з Російською Федерацією, що реалізовувався В. Януковичем, фактично призупинено. Патріотичне виховання наслідувало переважно російські ідеологічні підходи, все більше поглиналось експансивною концепцією "Русского мира". Результатом такої ситуації стало не лише формальне відношення до проведення відповідних заходів, нерозуміння їх значення та важливості, але й набуття ними дещо спотворених форм, що сприяло вихованню українських громадян прихильниками імперської політики сусідньої держави, де Україна подавалася як несправжня, штучно утворена держава, що не має власної історії, території, мови та культури, а є лише відгалуженням єдиного російського народу. Поширення цих поглядів в певних регіонах України та відсутність альтернативної української патріотичної пропаганди спричинили до заміни національної ідентифікації та укоріненню сепаратизму, а в умовах гібридної війни призвели до численних фактів зради військовослужбовців, переходу на бік ворога та співпраці з окупантами. Загальносуспільні тенденції не обійшли стороною й Національну академію. Протягом останнього десятиліття основні зусилля науково-педагогічного складу було спрямовано на підготовку висококласних фахівців для підрозділів ОВС, водночас патріотичному вихованню приділялося значно менше уваги. В цьому питанні викладачі здебільшого покладались на підрозділи по роботі з особовим складом, які мали вже підібрати «готових» патріотів, ті, у свою чергу, – на школу, яка мала їх виховати, а школа вважала це обов'язком родини. Держава не забезпечувала належне патріотичне виховання на жодному з цих етапів, недостатньо протидіяла проросійським та відверто антиукраїнським впливам, що у підсумку призвело до формування у молоді України, зокрема й майбутніх співробітників ОВС, різного сприйняття історичних подій, пріоритетів національних інтересів та моральних цінностей. Зрозуміло, що законодавчі та політичні прогалини, які формувалися десятиліття не зникнуть за рік. Водночас, активне формування громадського суспільства в Україні, патріотичне піднесення часів Революції гідності та практично всенародна підтримка наших військовослужбовців на фронті дозволяє стверджувати, що патріотизм українського народу зазнає відродження і посилення. Ця тенденція має знайти своє відображення і у виховній роботі серед курсантів та слухачів Академії. Науково-педагогічний склад Академії є, по-суті, останньою ланкою патріотичного виховання юнака, якому

завтра буде доручено захист української державності. Відтак, в цьому процесі ми мусимо надолужувати недопрацювання родини, школи, кадрового підбору, виправляти помилки у світоглядному сприйнятті чи історичній оцінці фактів, спричинені російською пропагандою, викорінювати зародки фейкових суспільних цінностей, зневіри у українській державності та європейських перспективах які активно поширюються окремими політичними силами та зарубіжними спецслужбами використовуючи складну економічну ситуацію в державі та політичну нестабільність [2].

Отже, якщо ми не хочемо, щоб добре підготовлені нами фахівці опинилися завтра по ту сторону лінії розмежування (в прямому чи переносному сенсі) найважливішим завданням має бути виховання патріотично-налаштованого офіцера поліції, а вже потім – доброго фахівця, і аж ніяк не навпаки, оскільки незайняту нами ідеологічну нішу світосприйняття та національної ідентифікації одразу ж займе наш супротивник. Для покращення патріотичного виховання курсантів на сьогодні потрібно аби воно не обмежувалося заходами у річниці чи свята, а відбувалося щоденно, щогодинно, на кожній лекції, на кожному семінарі чи практичному занятті. Перш за все треба посилити усвідомлення майбутніх офіцерів національної ідентичності, приналежності до народу України, усвідомлення своєї ролі в розбудові Української держави. Необхідно також доводити правдиві факти та спростовувати спотворену інтерпретацію української історії, яка є ідеологічним підґрунтям агресора. Сприяти розширенню вживання української мови, розуміння її самобутності, знань про звичаї та культурні традиції українців та їх походження. Нагадувати про одвічне прагнення українців до незалежної держави. При цьому не уникати висвітлення історичних подій, які неоднозначно сприймаються населенням України (на кшталт Волинської трагедії, визнання голодомору геноцидом, сприйняття діяльності УПА тощо), роз'яснювати взаємозв'язок мовного фактору та національної безпеки, демонструвати сучасні тенденції та перспективу формування в Україні політичної нації, що сприймає і обстоює європейські культурні цінності та саме у Європейській цивілізації бачить свій подальший розвиток. Формування виваженої та сталої громадянської позиції курсантів і слухачів на рівні внутрішнього переконання, вміння аргументовано вести дискусію з цих питань дозволить не лише зміцнити інформаційні фільтри особистості, уникнути чи гідно

протистояти маніпулятивним та інформаційно-психологічним антиукраїнським впливам, але й посилити ідеологічну складову оперативної діяльності майбутніх працівників ОВС, оскільки людський фактор у цій сфері дотепер є домінуючим і вимагає ретельного врахування.

Список використаних джерел

1. Діденко О. В. сучасні тенденції та проблеми професійного виховання майбутніх офіцерів-прикордонників. *Актуальні питання організації та забезпечення військово-патріотичного і професійного виховання фахівців сектору безпеки України* : зб. матер. наук.-практ. конф. (Київ, 29 квіт. 2016 р.). Київ : Нац. акад. СБУ, 2016. С. 105–107.

2. Шлапаченко В. М. Патріотичне виховання як пріоритет освітнього процесу в сучасних умовах. *Актуальні питання організації та забезпечення військово-патріотичного і професійного виховання фахівців сектору безпеки України* : зб. матер. наук.-практ. конф. (Київ, 29 квіт. 2016 р.). Київ : Нац. акад. СБУ, 2016. С. 79–80.

Чубань Вікторія Сергіївна,

доцент кафедри управління у сфері цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України, кандидат економічних наук, доцент;

Пасинчук Кирило Миколайович,

доцент кафедри управління у сфері цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України, кандидат педагогічних наук

ВИПЛАТА ОДНОРАЗОВОЇ ГРОШОВОЇ ДОПОМОГИ ОСОБАМ, ЯКІ НЕ Є ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ, ЗА ШКОДУ ЖИТТЮ ТА ЗДОРОВ'Ю, ЗАВДАНУ ВІЙСЬКОВОЮ АГРЕСІЄЮ ПРОТИ УКРАЇНИ

3 24 лютого 2022 року – дня початку повномасштабної війни РФ проти України не лише військові, правоохоронці, прикордонники, рятувальники, а і сотні тисяч держслужбовців,